

VYRIAUSIOJI TARNYBINĖS ETIKOS KOMISIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Goštauto g. 9, 01108 Vilnius, telefonas 0 647 17594,
el. p. vtek@vtek.lt, http://www.vtek.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188736355

Lietuvos Respublikos Seimo
Audito komitetui
Siunčiama per E.pristatymas IS

2025-05- Nr. S-
Į 2025-04-18 Nr. S-2025-2070

DĖL NACIONALINĖS LIETUVOS ENERGETIKOS ASOCIACIJOS VEIKSMŲ

Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (toliau – Komisija, VTEK): Komisijos pirmininkas Gediminas Sakalauskas, nariai Virginija Aleksejūnė, Darijus Beinoravičius, Tomas Blinstrubis ir Martinas Žaltauskas, 2025 m. gegužės 7 d. posėdyje susipažino su Lietuvos Respublikos Seimo Audito komiteto (toliau – Audito komitetas) pranešimu, kuriame informuojama apie Nacionalinės Lietuvos energetikos asociacijos (toliau – Asociacija) galimai vykdytos neteisėtos lobistinės veiklos.

Pranešime nurodoma, kad Audito komitetas 2025 m. balandžio 2 d. posėdyje svarstė klausimą „Dėl antrojo jūros vėjo elektrinių parko projekto ekonominio pagrįstumo ir tolimesnės projekto eigos“. Į šį posėdį buvo kviešti Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos (toliau – Ministerija) atstovai. Taip pat posėdyje dalyvavo Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (toliau – VERT) atstovai bei nepriklausomas užsienio bendrovės konsultantas (toliau – Konsultantas).

Posėdžio metu energetikos viceministras pristatė Ministerijos 2025 m. kovo 27 d. įregistruotą Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo pakeitimų projektą (toliau – Projektas), kuriuo siūloma pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2025 m. sausio 29 d. nutarimu sustabdyto konkurso dėl antrojo jūrinio vėjo elektrinių parko projekto sąlygas ir jį atnaujinti. Po to vyko Konsultanto pristatymas dėl jūrinio vėjo elektrinių parkų vystymo Lietuvoje, kuris pasisakė, esą „jūrinio vėjo projektas nėra finansiškai gyvybingas be valstybės pagalbos“. Šios išvalgos atitinka Projekto siekį išlaikyti patikslintą valstybės pagalbos modelį, jeigu jį taikyti pasirenka antrojo jūrinio vėjo elektrinių parko projekto vystytojas (išorės konsultanto išvalgos, kaip nurodote, pagrindžia Ministerijos siūlymus dėl įstatymo pakeitimų, susijusių su valstybės pagalbos modelio taikymu).

Komiteto pranešime atkreipiamas dėmesys, kad Konsultanto paslaugos, kaip paaiškėjo, buvo įsigytos ir apmokėtos Asociacijos, kuri veikia nuo 2016 m., iniciatyva ir lėšomis.

Komitetui abejonių kelia galimas Asociacijos interesų konfliktas - jos nariai yra tiek valstybinio sektoriaus, tiek privačių interesų turintys atstovai, tarp jų ir potencialūs konkurso nugalėtojai antrajame jūrinio vėjo parko projekte (t. y. šie subjektai turi asmeninį suinteresuotumą šiuo klausimu). Komiteto nuomone, aktyvūs Asociacijos veiksmai organizuojant, apmokant ir siekiant viešai pristatyti išorės Konsultanto išvalgas, kuriomis reiškiami palanki nuomonė konkrečiam naudos gavėjui dėl būtinybės taikyti antrajam jūrinio vėjo parko projektui valstybės paramą, sudaro prielaidas manyti, kad Asociacija šioje situacijoje veikia ne bendrais asociacijos narių interesais, o galimai tikslingai tenkindama tam tikrų narių privačius interesus.

Komiteto nuomone, išorės Konsultanto išvalgų pristatymu dėl jūrinio vėjo elektrinių parkų

vystymo Lietuvoje galimai buvo siekiama daryti įtaką ir poveikį teisėkūros proceso dalyviams – Komitetui, Seimo nariams. Taip pat nėra žinoma ir esą vertintina, kokią įtaką ir poveikį Asociacija yra padariusi Ministerijai, parengusiai Projektą. Nurodoma, kad Asociacija nėra registravusi lobistinės veiklos ir nesiregistravo lobistų sąrašė.

Komisijos prašote įvertinti Asociacijos veiksmus lobistinės veiklos, korupcinio pobūdžio apraiškų bei interesų konflikto regimybės kontekste, o nustačius pažeidimų – imtis reikiamų veiksmų. Kadangi įtaka teisėkūros proceso dalyviams dėl energetikos srities teisinio reguliavimo galėjo būti daroma ir anksčiau, prašote įvertinti Asociacijos veiksmus nuo 2016 metų ir vertinti galimą poveikį ne tik Ministerijai, bet ir VERT.

Informuojame, kad susipažinusi su Komiteto pranešime nurodytomis aplinkybėmis VTEK neturi teisinio pagrindo atlikti Asociacijos veiksmų tyrimo, nes Pranešimas neatitinka pranešimams nustatytų reikalavimų. Komisija tokią sprendimą priėmė vadovaudamasi toliau išdėstytais motyvais.

1. Komisijos įgaliojimai yra apibrėžti Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatyme (toliau – VTEK įstatymas): pagal jai suteiktus įgaliojimus Komisija prižiūri, kaip įgyvendinami trys teisės aktai: Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas (toliau – Įstatymas), Lobistinės veiklos įstatymas (toliau – LVĮ) ir Valstybės politikų elgesio (VTEK įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 1 punktas). Vertinti asmenų elgesio atitiktį kitiems teisės aktams Komisija nėra įgaliota ir dėl jų nepasisako (VTEK įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 2 punktas).

2. Tyrimas dėl galimai pažeistų Įstatymo ar LVĮ nuostatų pradedamas Komisijos sprendimu, *esant pagrįstai informacijai* apie tokį pažeidimą (VTEK įstatymo 25 straipsnio 1 ir 2 dalys). Nesant duomenų, be kurių neįmanoma pradėti tyrimo, Komisija priima sprendimą tyrimo nepradėti (VTEK įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 4 punktas).

3. Tyrimas dėl galimai pažeistų Įstatymo nuostatų pradedamas, kai yra pagrindas *konkretaus deklaruojančio, t. y. fizinio*, o ne juridinio (nagrinėjamoju atveju – Asociacijos), asmens veikloje įžvelgti viešųjų ir privačių interesų konflikto požymių.

Interesų konfliktas apibrėžiamas kaip situacija, kai deklaruojantis asmuo, *atlikdamas tarnybines pareigas ar vykdydamas tarnybinį pavedimą*, turi priimti ar dalyvauti priimant sprendimą arba įvykdyti pavedimą, kurie susiję ir su jo privačiais interesais (Įstatymo 2 straipsnio 2 dalis). Juridinio asmens (Asociacijos) veiksmai, kai yra atstovaujami tik dalies jo narių interesai nepatenka į Įstatyme apibrėžtą interesų konflikto kategoriją.

4. LVĮ 2 straipsnio 3 dalyje *lobistinė veikla* apibrėžiama kaip fizinio asmens, juridinio asmens arba kitos organizacijos ar jų padalinio veiksmai, kuriais siekiama daryti įtaką šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims, kad lobistinės veiklos užsakovo ar lobistinės veiklos naudos gavėjo interesais būtų priimami arba nepriimami teisės aktai. LVĮ 2 straipsnio 2 dalyje pateikiama ir *lobisto sąvoka* – tai fizinis asmuo, juridinis asmuo arba kita organizacija ar jų padalinys, vykdytys lobistinę veiklą.

Lobistinė veikla yra neteisėta, jeigu lobistas nedeklaruoja lobistinės veiklos LVĮ nustatyta tvarka arba jeigu lobistinę veiklą vykdo į lobistų sąrašą neįrašytas asmuo (LVĮ 6 straipsnis).

Pažymėtina, kad vadovaujantis LVĮ 7 straipsnio 1 dalies 8 punktu, lobistine veikla nelaikoma asmenų veikla, kai jie dalyvauja viešuose susitikimuose, posėdžiuose, pasitarimuose, kituose viešuose renginiuose ir (ar) *renginiuose, kurie viešai transliuojami*. Nagrinėjamoju atveju, Komitetui abejonių sukėlė Asociacijos veiksmai organizuojant, apmokant ir siekiant viešai pristatyti išorės Konsultanto įžvalgas, kurios buvo paskelbtos Komiteto 2025 m. balandžio 2 d. posėdyje. Kaip sprendina iš Seimo tinklalapyje paskelbtos informacijos, minėtasis renginys (Komiteto posėdis) buvo viešai transliuotas ir jo įrašas yra viešai prieinamas. Todėl, vadovaujantis LVĮ 7 straipsnio 1 dalies 8 punktu, darytina išvada, kad Konsultanto įžvalgų pristatymas Komiteto 2025 m. balandžio 2 d. posėdyje nelaikytina lobistine veikla.

5. VTEK įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje yra nurodyti Komisijai teikiamiems pranešimams (prašymams) taikomi reikalavimai – pranešime, be kita ko, turi būti nurodomi konkretūs duomenys:

skundžiamų asmenų vardai, pavardės ir pareigos, institucija ar įstaiga, kurioje jie dirba; skundžiamos veikos apibūdinimas, jos padarymo laikas (data) ir aplinkybės; aiškiai suformuluotas prašymas Komisijai (pagal jai nustatytą kompetenciją ir suteiktas įgaliojimų ribas) ir kt. Kartu su pranešimu pateikiami turimi įrodymai, dokumentai, paaiškinimai ar kita, pareiškėjo nuomone, tyrimui reikšminga informacija (VTEK įstatymo 21 straipsnio 2 dalis).

Komitetas prašo vertinti Asociacijos veiksmus, galimai darant poveikį Ministerijai bei VERT, nuo 2016 metų. Tačiau Pranešime nėra pateikta jokių duomenų apie konkrečius Asociacijos veiksmus, jų turinį, padarymo laiką (datas). Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad Komisijos veiklą reglamentuojančio VTEK įstatymo 22 straipsnyje yra nurodyta, kad pranešimams pateikti ar tyrimui savo iniciatyva pradėti nustatomas *3 metų senaties terminas* nuo galimo teisės aktus pažeidžiančios veikos padarymo dienos. Taigi, Komisija neturi teisinio pagrindo vertinti Asociacijos veiksmų, galimai neatitinkančių LVĮ nuostatų, juo labiau – vertinti minėtojo senaties termino neatitinkančius veiksmus (už 2016 – 2021 metus).

Informuojame, kad Komisija, atsižvelgdama į išdėstytą teisinį reglamentavimą bei nustatytų faktinių aplinkybių visumą, vadovaudamasi VTEK įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 4 punktu, nusprendė tyrimo pagal Komiteto pranešime nurodytas aplinkybes nepradėti.

Šis Komisijos sprendimas gali būti skundžiamas Regionų administraciniam teismui per vieną mėnesį nuo sprendimo paskelbimo arba jo įteikimo suinteresuotajam asmeniui dienos.

Komisijos pirmininkas

Gediminas Sakalauskas